

Budapesten 1892 május 7-én.

Uzen Lőrdelt Uram!

Madárunknak anyagát gyűjtö-
getve, töltve felhető legnagyobb gon-
dot fordítok a nyelvanyagra s a
madár fogalmának a nép vallás-
értelmében való megállapítására is.
Nagyon természet, hogy az exek-
toratorok kutatók során a nép-
vallás leglényesebb s egyértelmű
legfejlettebb megnyilatkozásait kellett
vizsgálnom s így jutottam odáig,
hogy Arany, Tómpa, Besőfi és a nép-
Költés madárvilágát megállapítani,
felhető alapos egybevetés tárgyává tegyem,
hogy elfogadható conclusióra juthas-
sak. Ezt el is írtam. De ex a mun-
da csak akkor lesz - emberileg - hisz,
ha az összehasonlítás a „nemzedi”
körből ki is nőnem s mámba nemem

egyfelől a lőt is oláh népköltői madarát,
másfelől a külföld bizonyos költői-
nek madaravilágát, arohát, a kőket
egész fejlődésünk a természetben s je-
lentőseiben kapcsolt.

És utóbbiak közt Burns költője.
Kívül on első helyen áll, "Őn uram,
elképzelhető, mely mohósággal esem-
nek annak a fordításának, a melytől
a természet megajándékozni méltó-
ságot.

Madartani tekintetben volna - az előbb
felhozottak során - pár kevésebb is
kevésebb. Burns a lefordított költő-
mennyekben 44 ezer hoxxa fel a "mada-
rat"; név szerint fölronál 28 faj, 9 ezer
kevésebb mint Petőfi, 16 tal kevésebb mint
Arany, 26 tal kevésebb mint Tócska,
8 ezer kevésebb mint a magyar nép.

A 28 faj közt a magyarokkal közös
volna 23, sajátlagos faja volna:
Fogoly, Dörtyök, Nyírfaj, Perle (nemben
a Vadgerle fajjal). De ezeken kívül van
még némely kétrészes faj is, a mely

felvilágosítsd; így:

Mi a "Főstyk" (Olen Tama, p. 206)?

Mitterbacher szerint = Gyöngystyk; Főstyk f. 120.
sint = *Tallina medica*; Szatmarban ma a
Cochinchina styk; Lobb helyen = Magyarstyk,
Oedicnemus = Trich.

Mi a Libuck (Lét háború... p. 87),

kinet "hegy való esak"?

Libuck, Liback, Libock, Libick = Bibecs,
Bibeti, Bibics, Bibick = Vanellus, Kibeti.
Cenjan Földi erőszakoska Tringa felének.

Arét kéne, mert a Bibick is alig.

Vilf Dolyj esendee, Afton p. 296) meg jut a
"kibás", tehát igarai Vanellus.

Burnnek melyik madarat mellek.
latott "Köcsagnak" fordítani? Aré,
a melynek "Heron" az angol neve?

Az en maghalározáim ezek:

1. Bagoly. Owl. 2. Bibick. Pewee, Lapwing. 3. Csir.
- Liskin. 4. Fajshakas. Capercaillie, Heath-cock.
6. Fecske. Swallow. 7. Dögty. Partridge. 8. Dül.
- müle. Nighthingale. 9. Salamb. Dove. 10. Dile.
- Turtle-Dove. 11. Főstyk.? 12. Hattyu. Swan.
13. Holló. Raven. 14. Kacsa. Duck. 15. Kakas. Cock.
16. Köcsag.? 17. Nyirifajd. Wood-hen (?),
- Black-Pheasant (?). 18. Ölyv. Foshawk (?). 19. Facirka.

Sky-Lark. 20. Pinty (?) Chaffinch. 21. Rigo.
 Thrush. 22. Lark. Eagle. 23. Lark. Pull.
 24. Vadvilág. Stock-Dove. 25. Varjú. Crow.
 26. Vereb. Sparrow. 27. Vízmadár. Petrel. 28
 Vadgerle. Turtle-Dove - ha netán a „Gerle”, a
 mellet (C. risoria, Laugh-Dove) jelentene.

Ígér, hogy elkerülhetem volna az alkalmatlanságait, ha Buenos aires kiadásán végig megyek; de mostani helyzetemben ezt nem lehetem s ezért fordítottak akkor, a ki már végig ment rajta s így aránylag kisebb áldozattal nyújthatja a felvilágosítást, különösen azokra nézve - mint a görögök - a melyek magyar magyarázatot is kérnek.

Remélve, hogy kéresemet meghallgatni s teljesíteni méltóztatik, vagyok igazán hálás.

Kézre írt híve
 Herman Ottó

Lakás: Lövöldetér 3.

Budapesten 1892 június 19.

Tegen Lixtelte Uram!

Felvilágosításaival lekötelezett
s most már csak a köveszkö
megjegyzéseim volna:

1. A „Görtyök” nem „görj”-et a „tol.”
lét, mert a „gör” - melyet a Buga-
tisták a „görce” szamára is le-
foglaltak, ott van a „göré” ben
is, mely utóbbi a régi magyarság-
nál „felhákat” is jelentett; az erdélyi
görtyök nagy, csupa-nyakú, hórs,
horgas s az a gör - hór erősen a
szláv „hornyák” - „gornyák” felől vől.

Ei est a „bormie” idélmével nem
biznám megjegyeztem.

2. Vadgerle = Stock-dove nem állhat
meg, mert a gerle Angliában, nagy
ritkasága miatt, nem népies; azonkívül
a Stock-dove az angol költészetek
szerint a Columba palumbus = Lékács;

Kritikailag megkatarozva pedig (Teelohm,
Dusser szerint) a *Columba oenas* = Vadga-
lamb (a melynek húgása jörös), a melyek
Pákhnaál megvannak.

3. Plover = Libuck nem állhat meg,
mert Libuck = Bibick = *Vanellus crissatus*;
holott plover = Lile = *Charadrius*
pluvialis (innen a plover is) is valóban
hegyi ingoványok kedvelője.

4. Heron = Kócsag nem lehet, mert
a Kócsag csak Európa déli részein for-
dult elő; Angliában eger területén soha.
A Heron = kúrska (fosi) gein, mely britt
földön is él.

De is nem ezt keressük, hanem azt:
hogyan fogja fel Burns a madarat?

Ugy a magyar, mint a német for-
dítások szerint a felfogás conventi-
onális volna (trany plastic, Pélisi
subjective, Tompa allegorice fogja fel).

De minthogy a legjobb műfordítás
sem üti meg az eredetét is nem
alapíthatam az esetleges törtélt a for-
dításokra, hanem neki kell dölni az
eredetnek.

Értes meghívása engem meghatott,
a felerigem oxennéből pedig kőnyeket
facsart; le is mondám a remény-
ről, hogy ott az asszonyt oda vi-
hessem: „meggyilkollák a rédemet!” az
a baja - a magamé is.

Egyen ma ittam Bethlennel, hogy
Körönöm a villateltet; de nem akar-
ván teljesen elszakadni, megpróbálko-
kom egy kis közig a falu alai részén.

Ézár hirtelenséggel vagyok

Rezsőges híve
Herman Ottó

MAGYAR ORNITHOLOGIAI KÖZPONT.

Hungarian Central Bureau for Ornithology.

BUDAPEST,
VIII., JÓZSEF-KÖRÜT 66. I.

Budapest, 1905 Nov. 2.

Kedves Bátyámrám!

Ugy kérvét és követelmét Rockár-
latok, a melyre a feleletet csak
olyan öregember adhatja meg, a ki
nem vénember, a ki tehát jölem-
be' kéri.

Lehr Albert "Toldi estéje" mu-
gyarizataiban a két sorból indul-
va:

"Megsodorta bajuszait, de ar visszahajla
I mely előbb volt csákó, lett belőle kajla;
a bajusz-formákat is tárgyaltja, de
nagyokat téved. Minthogy a bajusz-
formák a barmok szarv-formái-
val is egyeznek, én pedig ar udó-
biakat lírelesen foglalkoztam,

örzöklődőn rajzban is elnevezés
szerint vagy hírféle magyar
bajuszformát.

Egynek az elnevezését azonban
nem hiszem megállapítani, még
pedig arról a formáról, a mely
a régi táblabíráké volt.

A Beöthy Zoltó féle Régi ir-
valomtól lenet II. Köt. 156 lapján
Megyeri arról képen látható ez a
bajuszforma is gyermekkoromból
világosan emlékszem, hogy kü-
lönbösen a Bachveibiro Mátyas-
ról Párisban másként is volt
ilyen aji, kifent bajusz.

Mi volt annak a neve? Szilv
Kálmán "peckes" nek véli, Szilv
bárá az öreg Szögyényi László-
ról tudja hogy "Kanáiz" volt a
neve.

De mintha más nevet is tal.

lottam volna - valamikor, valahol.

Az Lúda nevet, vagy meg le-
hetne p. o. a Casino öregjével meg-
állapíttatni, nagyon megköörmé

szertelö, öreg hivi

Herman Ottó

Budapest 1905 novb. 11

Kedves jó Bátyám!

Sorainak már látsza is meg,
öröndöztetett; mert hát az arcai,
nagy Ros Roldöinek az irása: tiszta,
szép, olvasható, mint a tiszta le-
tek megnyilatkozása.

A bajnokkérdésben való fáradozást
sőt nagyon köszönöm; de magam
is így érzem, hogy a hettyke, jör,
ge csak találgatások, már s. i.
a fölvetett formára nézve. Valóban
már a Kanász, mert a haramiák.
Kai vált bakenyi Kanászok ba-
juka mind ilyen volt. Majd meg-
vált.

Az bizonyos, hogy a bajusz-csavar,
formák nem egyenest, nem is egyen-
hetnek az egész soron. A harcra
bajusz legrebb képe a Madáché; a
vendég- s. tolvák-bajusz a Jókai
Miklósé; majd meglatja a „Magyar
Nyelv” ben.

Teljesen egyetértsek abban, hogy azt
a galambjört el kell intézni is
csokroggán minczen vesztegetni való
életidőnk.

Boldog is volna, ha Kethejőket
Gyulai Pállal ott dírtelhetnénk
lillafüvesi hitbizományi kastélyom
verandáján, a hol 1906 júniusában
már találhatta levek - ha levek.

Lám, Káre Károly, mint adisom
költözött el - ki tudja hova! Mert
megcsiptem a Bére kivagatása

miatt, a melyet mintha valami Lépár-
nak képzelt volna, mi kor az vadabb még
a Venerenél is.

Hanem hát: Bőra, óra, nyugosóra
csalóbbi csalóbbi.

A maga idejében majd kéri is pro-
positióját

hívtelő is kerető
őreg híve

Herman Otto